

Asia: VN/28405/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Omakotiliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta.

Omakotiliitto edustaa pientalo- ja vapaa-ajanasukkaita, ollen alan ainoa valtakunnallinen edunvalvoja. Omakotiliitto on sitoutumaton ja yleishyödyllinen kansalaisjärjestö, jossa on jäseniä lähes 70 000 (kotitaloutta), jotka kuuluvat noin 230 paikalliseen jäsenyhdistykseen. Tarjoamme monipuolisia palveluita, neuvontaa (kuten rakentaminen, energia-asiat, lakineuvonta, pihaneuvonta) ja tietoa asumiseen liittyvästä lainsäädännöstä.

Tausta

Ilmastolakiin (423/2022) lisättiin maaliskuussa 2023 kunnan velvoite laatia ilmastosuunnitelma ja päivittää se vähintään kerran valtuustokaudessa. Voimassa olevan ilmastolain mukaan ensimmäinen ilmastosuunnitelma on laadittava valtuustokaudella 2025–2029. Hallituksen esityksen luonnoksen mukaan ilmastolakiin ei jatkossa sisältyisi kuntia koskevia velvoitteita.

Esityksen mukaan Manner-Suomen 293 kunnasta useammalla kuin 85 kunnalla on jo tällä hetkellä oma ilmastosuunnitelma. Kaikilla yli 100 000 asukkaan kaupungilla ja valtaosalla yli 50 000 asukkaan kaupungeista on ilmastosuunnitelma. Suuret ja keskisuuret kunnat ovat keskeisimmät toimijat ilmastopäästöjen vähentämisessä. Valtakunnallisesti merkittävien päästövaikutusten saavuttaminen pienten kuntien ilmastosuunnitelmien avulla on epätodennäköisempää. Suunnitelmien laatiminen lisää hallinnollista taakkaa sekä kunnissa että valtiolla, ja ilmastosuunnitelmien laatimiselle on vaikea tunnistaa selkeää päästövähennyspotentiaalia.

Esityksen mukaan tavoitteena on kumota Ilmastolain kunnan ilmastosuunnitelman laatimista koskeva velvoite. Samalla muutettaisiin lain soveltamisalaa niin, ettei ilmastolakia sovelleta kunnan viranomaisiin. Esityksen tavoitteena on osaltaan tasapainottaa valtiontaloutta ja karsia kuntien hallinnollista taakkaa. Suomen ympäristökeskuksen lakisääteistä tehtävää päästötietopalvelun ylläpitäjänä jatkettaisiin. Jatkamalla kuntien päästötietopalvelun ylläpitoa tuettaisiin kuntien vapaaehtoisen ilmastotyön jatkumista.

Omakotiliitto pitää hyvänä, että lainsäädäntöä uudistettaessa vältetään liikaa sääntelyä ja karsitaan esimerkiksi raportointivelvoitteita. Sääntelyn tulee olla kohtuullista, kannustavaa ja mahdollistavaa. Lähtökohtaisesti sääntelyn ei tule lisätä kansalaisten asumiskuluja.

Omakotiliitto kannustaa kuntia ottamaan yhteistyöhön kansalaisjärjestöt ja esimerkiksi paikalliset omakotiyhdistykset ja näiden vapaaehtoiset toimijat ja jäsenet. Järjestöjen kautta tavoitetaan laajasti pientaloasukkaita ja vapaa-ajan asukkaita ympäri Suomen. Tämä on yksi keino myös lisätä kuntalaisten mukana oloa ilmastotyössä ja terveydenedistämässä.

Kuntia tulee kannustaa ottamaan vahvasti huomioon asumisen, palvelujen, yritysten ja muiden toimintojen sijoittuminen alueidenkäytön suunnittelun kautta. Kuntien yksi elinvoimatekijä on jatkossa ottaa entistä vahvemmin huomioon alueiden käytön suunnittelussa asukkaiden asumisniveet huomioon. Esimerkiksi suuri osa suomalaisista haluaisi eri kyselyiden mukaan asua pientaloissa. Asumisolosuhteiden viihtyvyys, kodin soveltuvuus omaan elämäntilanteeseen ja monipuolinen asuinrakennuksen käyttömahdollisuus esimerkiksi lisääntyneen etätyökulttuurin myötä edistää kuntalaisten hyvinvointia.

Pientaloasukkaille kuntien kannattaa suunnata neuvontaa, joka edistää asuinrakennusten energiatehokkuuden parantamista. Kansalaisille tulee tarjota puolueetonta ja maksutonta tietoa energiatehokkuuden edistämiseen ja päästöttömään energiaa siirtymiseen. Samalla on huolehdittava sosiaalisesti oikeudenmukaisesta siirtymästä eikä asettaa kohtuuttomia velvoitteita pientaloasukkaille tulevien lainsäädäntövelvoitteiden kautta, kuten rakennusten energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanossa.

Jatkamme mielellämme yhteistyötä asiassa.

Kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander
toiminnanjohtaja

Ari Rehnfors
puheenjohtaja

Silander Marju
Suomen Omakotiliitto ry